

Владавина права је основна вредност на којој је Европска унија основана и као таква у средишту је приступног процеса. У Стратегији и главни изазови проширења ЕУ је 2012. године, као први основни стуб своје нове политике проширења истакла управо владавину права и потребу да будуће државе чланице током приступних преговора покажу одговарајући степен примене прописа и стандарда у овој области. Другим речима, од земље која тежи да се прикључи Унији очекује се да успостави и већ у раној фази промовише правилно функционисање кључних институција за обезбеђивање владавине права, која је од кључног значаја за стабилно пословно окружење. Европска комисија је констатовала да је у области владавине права у Србији било извесних позитивних помака.

С обзиром на то да усклађивање са европским стандардима у областима правосуђа и основних права, односно правде, слободе и безбедности, које су обухваћене преговарачким поглављима 23 и 24, представља први корак на том путу, Република Србија му придаје велику пажњу. Још крајем 2013. године окончала је поступак скрининга (аналитички преглед и оцена усклађености прописа Републике Србије са правним тековинама Европске уније и њихове примене) у овим поглављима. Након што је, 24. јула 2014. године, ЕУ усвојила извештаје са скрининга и позвала Републику Србију да сачини одговарајуће акционе планове за ова два преговарачка поглавља, Европској комисији су почетком септембра 2014. достављени њихови први нацрти.

Европска унија ће током целог преговарачког процеса пратити процес усклађивања и примене прописа од стране Републике Србије, а напредак који буде остварила у ова два преговарачка поглавља биће међу кључним факторима у моменту када буде доношена одлука о пријему Републике Србије у чланство Европску унију. Сагласно новом приступу политици проширења Европске уније, поглавља 23 и 24 отвориће се на почетку преговарачког процеса, а затворити на његовом крају, како би се дало максимално потребно време за спровођење реформи у овим областима и обезбедила иреверзибилност реформског процеса.

Преговарачко поглавље 23 обухвата четири тематске целине: реформу правосуђа, антикорупцијску политику, основна права, права држављана ЕУ. За више информација у вези са овим поглављем погледати: <http://www.mpravde.gov.rs/tekst/2986/pregovori-saeu-poglavlja-23-i-24.php> и <http://www.mpravde.gov.rs>.

Поглавље 24 обухвата једанаест тематских целина, и то: спољне границе и шенгенски систем, миграције, азил, визе, полицијску сарадњу, борбу против организованог криминала, борбу против трговине људима, борбу против тероризма, борбу против дрога, судску сарадњу у грађанским и кривичним стварима и царинску сарадњу. ЕУ при томе посебну пажњу поклања питањима миграција, азила, визне политике и спољних граница Шенгена.

Одлуком Савета Европске уније укинута су визе за путовања држављана Републике Србије у државе тзв. шенгенског простора почев од 19. децембра 2009. године. Коришћење погодности безвизног режима Европске уније донело је, међутим, већ у првој фази и одређене изазове. На нагли пораст броја тражилаца азила из земаља западног Балкана, Европска унија је четири године касније одговорила усвајањем Уредбе

1289/2013, којом је измењена Уредба 539/2001 и успостављен механизам за привремену суспензију безвизног режима према трећим земљама.

Сагласно одредабама Уредбе 1289/2013, која је усвојена 11. децембра 2013, а ступила на снагу 9. јануара 2014. године, привремену суспензију безвизног режима може затражити било која земља чланица Европске уније, уколико је у току шестомесечног периода била суочена са значајним и изненадним повећањем броја нерегуларних миграната, неоснованих захтева за азил или одбијених захтева за реадмисију од стране треће земље.

Шестомесечни период се пореди са истим периодом претходне године или шестомесечним периодом који је претходио либерализацији визног режима. У случају Србије, поређење са шестомесечним периодом који је претходио укидању виза вршиће се до 19. децембра 2016. године. Република Србија редовно извештава Европску комисију о мониторингу пост-визне либерализације.

За детаљније информације погледати интернет страницу <http://www.mup.gov.rs>.